

Protokół
z kontroli kompleksowej przeprowadzonej w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej
w Czarnocinie

I. Oznaczenie jednostki podlegającej kontroli:

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czarnocinie jest gminną jednostką organizacyjną utworzoną do realizowania zadań własnych i zleconych gminy z zakresu pomocy społecznej. Swoim obszarem działania obejmuje gminę, w której zamieszkuje 3 825 mieszkańców. Wójtem Gminy jest Pani Maria Kasperek.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czarnocinie został utworzony Uchwałą Nr XVI/69/92 Gminnej Rady Narodowej w Czarnocinie z dnia 28 czerwca 1992 r. w sprawie utworzenia jednostki budżetowej pod nazwą Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czarnocinie.

Ośrodek posiada własny REGON 291286373 i NIP 662-16-60-983.

Kierownikiem Ośrodka Pomocy Społecznej jest Pani Małgorzata Pieron.

Ośrodek działa w oparciu o:

- 1) Statut przyjęty Uchwałą Nr VI/34/2019 Rady Gminy w Czarnocinie z dnia 20 lutego 2019 roku w sprawie uchwalenia Statutu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czarnocinie. Zmiany wprowadzono Uchwałą Nr XX/110/2020 Rady Gminy w Czarnocinie z dnia 24 stycznia 2020 r. W treści Statutu błędnie przywołano część zadań z art. 17 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej: w Statucie § 6 pkt 2 ppkt 1, 3, 13 i 14; ppkt 2 należy do zadań z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy; w § 6 pkt 3 brak wskazania zadania z art. 17 ust. 2 pkt 3a ustawy.
- 2) Regulamin organizacyjny zatwierdzony Zarządzeniem Nr 53/2016 Wójta Gminy Czarnocin z dnia 6 kwietnia 2016 r. w sprawie zatwierdzenia Regulaminu Organizacyjnego Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czarnocinie. Zmiany do Regulaminu wprowadzono Zarządzeniem Nr 18/A/2020 Wójta Gminy Czarnocin z dnia 19 lutego 2020 r. – dodano zadania Klubu Senior+.
- 3) Uchwałą Nr XLIX/295/2017 Rady Gminy w Czarnocinie z dnia 18 grudnia 2017 r., w sprawie ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia i mieszkaniach chronionych.
- 4) Uchwałą Nr IV/20/2018 Rady Gminy w Czarnocinie z dnia 18 grudnia 2018 r. w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do przyznania nieodpłatnie pomocy w zakresie dożywiania w formie świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności określenia zasad zwrotu wydatków w zakresie

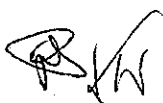
dożywiania w formie posiłku albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych dla osób objętych wieloletnim rządowym programem „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023.

- 5) Uchwałę Nr XII/73/2019 Rady Gminy w Czarnocinie z dnia 30 lipca 2019 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu osłonowego w zakresie dożywiania „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023.
- 6) Uchwałę Nr XXVII/127/2005 Rady Gminy w Czarnocinie z dnia 30 sierpnia 2005 r. w sprawie zasad przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również trybu ich pobierania.
- 7) Upoważnienie Wójta Gminy Czarnocin z dnia 1 marca 2018 r. dla Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czarnocinie do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości gminy.
- 8) Upoważnienie Wójta Gminy Czarnocin z dnia 14 marca 2016 r. dla Pani Haliny Filosek, inspektora ds. świadczeń rodzinnych w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Czarnocinie, do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości gminy.

II. Imię i nazwisko, stanowisko służbowe inspektorów oraz numer i data upoważnienia do przeprowadzenia kontroli:

Kontrolę przeprowadzili pracownicy Wydziału Polityki Społecznej i Zdrowia Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach:

1. Katarzyna Wach - starszy inspektor wojewódzki w Oddziale Nadzoru nad Realizacją Zadań Samorządu Gminnego - koordynator kontroli - na podstawie upoważnienia do kontroli nr 292/2020 z dnia 2 lipca 2020 r., wydanego z upoważnienia Wojewody Świętokrzyskiego przez Zastępcę Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej i Zdrowia Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach, Panią Janinę Mikołajczyk.
2. Magdalena Pracon - starszy inspektor wojewódzki w Oddziale Nadzoru nad Realizacją Zadań Samorządu Gminnego na podstawie upoważnienia do kontroli nr 291/2020 z dnia 2 lipca 2020 r., wydanego z upoważnienia Wojewody Świętokrzyskiego przez Zastępcę Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej i Zdrowia Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach, Panią Janinę Mikołajczyk.

Kontrola została wpisana do *Rejestru kontroli Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czarnocinie* pod poz. nr 1/2020.

III. Data rozpoczęcia i zakończenia czynności kontrolnych:

Kontrolę przeprowadzono w dniach 6 – 8 lipca 2020 r.

IV. Określenie przedmiotu kontroli i okresu objętego kontrolą:

Kontrolę przeprowadzono w oparciu o przepisy ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185, poz. 1092), art. 22 pkt 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1507 ze zm.) oraz przepisy rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2005 r., Nr 61, poz. 543 ze zm.).

Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2019 r. do dnia kontroli.

Przedmiotem kontroli była:

1. Struktura organizacyjna Ośrodka, kwalifikacje kadr.
2. Ocena realizacji zadań z zakresu administracji rządowej i zadań własnych gminy wynikających z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1507 ze zm.).

V. Opis stwierdzonego w wyniku kontroli stanu faktycznego, w tym ujawnionych nieprawidłowości oraz ich zakresu i skutków:

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czarnocinie mieści się w budynku przy Urzędzie Gminy 28-506 Czarnocin tel. 41 351-20-28. W wyniku przeprowadzonej wizytacji ustalono, że Ośrodek zajmuje 2 pokoje na I piętrze, wyposażone w sprzęt umożliwiający wykonywanie pracy biurowej. W tych dwóch pomieszczeniach pracuje po 4 pracowników, w tym kierownik i 3 pracowników socjalnych (Zał. Nr 1 pkt 10 – Ustalenia dotyczące realizacji zadań przez OPS). Warunki lokalowe zatem nie dają klientom możliwości swobodnego przedstawiania swoich problemów w warunkach chroniących ich prywatność.

Głównymi problemami występującymi w środowisku, wymagającymi interwencji OPS jest długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność i bezrobocie.

Wypłata świadczeń z pomocy społecznej realizowana jest przelewem na indywidualne konta bankowe klientów lub wypłatą w Banku Spółdzielczym Busko-Zdrój Punkt Kasowy w Urzędzie Gminy w Czarnocinie.

Ad 1. Struktura organizacyjna Ośrodka, kwalifikacje kadr.

Przedmiotem kontroli w zakresie zatrudnienia była kadra zatrudniona w obszarze pomocy społecznej (Zał. Nr 2 – Tabela dotycząca kadry zarządzającej, pracowników socjalnych oraz świadczących specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi).

W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Czarnocinie w obszarze pomocy społecznej na dzień kontroli zatrudnionych było na pełny etat 4 pracowników, tj.: kierownik i 3 pracowników socjalnych oraz rehabilitant na umowę zlecenie.

W toku przeprowadzonej kontroli ustalono, że Kierownik posiada odpowiedni staż pracy i wykształcenie wymagane na zajmowanym stanowisku oraz zgodnie z art. 122 ust.1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej – specjalizację w zakresie organizacji pomocy społecznej.

Pracownicy socjalni legitymują się również właściwymi kwalifikacjami na zajmowanych stanowiskach, posiadają legitymacje służbowe wydane według wzoru określonego rozporządzeniem w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego.

W trakcie kontroli, w celu zbadania stanu zatrudnienia pracowników socjalnych, wykorzystano następujący miernik:

liczba mieszkańców gminy/liczba pracowników socjalnych

3 825/3= 1 275 osób

Z powyższego wynika, że stan zatrudnienia pracowników socjalnych na dzień kontroli jest zgodny z art. 110 ust. 11 i 12 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, w OPS zatrudnionych jest 3 pracowników socjalnych i na jednego pracownika socjalnego przypada 1 275 osób.

Ad 2. Ocena realizacji zadań z zakresu administracji rządowej i zadań własnych gminy wynikających z ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2019, poz. 1507 ze zm.).

Zasiłki stałe

Z informacji przekazanych przez Kierownika OPS wynika, że w 2019 r. pomoc w formie zasiłku stałego przyznano 17 osobom, w tym 14 to osoby samotne. Za 11 osób odprowadzono składkę na ubezpieczenie zdrowotne. Koszt udzielonej pomocy wyniósł 59 327 zł. W 2020 roku do dnia kontroli pomocą objęto 13 osób, a za 9 osób Ośrodek odprowadzał składkę na ubezpieczenie zdrowotne.

Kontroli poddano losowo wybraną dokumentację stałych zasiłkobiorców, na podstawie której wydano decyzje administracyjne:

01-221000-000102-2019, 01-221000-000040-2018, 01-221000-000088-2017, 01-221000-000012-2020, 01-221000-000078-2019, 01-221000-000097-2019, 01-221000-000177-2018, 01-221000-000177-2019, 01-221000-000112-2019, 01-221000-000040-2020

Skontrolowana dokumentacja zawierała dokumenty potwierdzające opisaną w wywiadach sytuację rodzinną, zawodową, zdrowotną i materialną klienta oraz osób pozostających z nim we wspólnym gospodarstwie domowym. Dokumenty potwierdzane są „za zgodność z oryginałem”, zawierają datę wpływu do Ośrodka.

Przy zasiłkach stałych zgodnie z art. 107 ust. 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku sporządzano aktualizacje wywiadów środowiskowych nie rzadziej, niż co 6 miesięcy, mimo braku zmiany danych.

Świadczenia stałe przyznawano na podstawie prawidłowo przywołanych artykułów ustawy o pomocy społecznej, kodeksu postępowania administracyjnego, a także odpowiedniego rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej. We wszystkich decyzjach powoływano się na upoważnienie Wójta dla Kierownika Ośrodka do wydawania decyzji administracyjnych w zakresie pomocy społecznej. Natomiast w kilku przypadkach stwierdzono nieaktualne publikatory ustawy o pomocy społecznej.

W przypadkach, w których Ośrodek obejmował świadczeniobiorcę ubezpieczeniem zdrowotnym (art. 17 ust. 1 pkt 20 ustawy o pomocy społecznej oraz art. 66 ust. 1 pkt 26 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych), w podstawie prawnej skontrolowanych decyzji wpisywano ustawę o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych i w postanowieniu informowano stronę o opłacaniu składki w wysokości 9% zasiłku stałego w okresie pobierania świadczenia. Odprowadzanie składki na ubezpieczenie zdrowotne nie jest przedmiotem rozstrzygnięcia decyzji przyznającej zasiłek stały, zatem w podstawie prawnej nie należy przywoływać ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, a informacja o ubezpieczeniu zdrowotnym winna być przekazywana stronie odrębnym pismem.

W postanowieniu decyzji wpisywano wysokość świadczenia, okres pobierania pomocy oraz sposób i termin wypłaty świadczenia.

Decyzje o przyznaniu pomocy odbierane były osobiście przez osoby zainteresowane lub były wysyłane pocztą za zwrotnym potwierdzeniem odbioru.

W pouczeniu decyzji informowano stronę o możliwości odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego za pośrednictwem Ośrodka w terminie 14 dni od daty otrzymania decyzji oraz przytaczano art. 127a k.p.a. (wynikający z art. 107 § 1 pkt 7 k.p.a.), mówiący o możliwości zrzeczenia się odwołania wobec organu, który wydał decyzję.

W stosunku do zasadności przyznanych świadczeń nie wniesiono zastrzeżeń.

Zasiłki okresowe

Z informacji sporządzonej przez Kierownika OPS wynika, że Ośrodek w 2019 roku pomocą okresową objął 10 osób, w tym z powodu bezrobocia – 5 osób, a koszt udzielonej pomocy wyniósł 9 535 zł. W 2020 r. do dnia kontroli zasiłki okresowe przyznano 3 osobom.

Kontroli poddano losowo wybraną dokumentację osób objętych pomocą okresową, na mocy której wydano decyzje administracyjne o numerach:

01-215000-000011-2019, 01-215000-000031-2019, 01-215000-000075-2019, 01-215000-000155-2019, 01-215000-000045-2019, 01-215000-000074-2019, 01-215000-000157-2019, 01-215000-000152-2019, 01-215000-000068-2019, 01-215000-000012-2019.

Ze skontrolowanych akt wynika, że na każdy wniosek o pomoc pracownicy socjalni sporządzali wywiad lub jego aktualizację (każdy wniosek posiadał datę wpływu). W aktach znajdują się aktualne zaświadczenia z zakładów pracy o wysokości dochodów, odcinki emerytur i rent, raport weryfikacyjny z PUP, zaświadczenia lub oświadczenia o wysokości świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego oraz zaświadczenia UG o posiadaniu lub nieposiadaniu gospodarstwa rolnego.

W podstawie prawnej decyzji administracyjnych wydanych na pomoc okresową przywołano właściwe przepisy ustawy o pomocy społecznej, kodeksu postępowania administracyjnego, a także rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej. We wszystkich decyzjach powoływano się na upoważnienie Wójta Gminy dla Kierownika Ośrodka do wydawania decyzji administracyjnych w zakresie pomocy społecznej. Natomiast w 6 przypadkach stwierdzono nieaktualny publikator ustawy o pomocy społecznej.

W postanowieniu decyzji informowano stronę o wysokości udzielonej pomocy, powodzie jej przyznania i okresie, na jaki pomoc została udzielona oraz sposobie i terminie wypłaty świadczenia.

Pouczenie skontrolowanych decyzji zawierało informację dla strony o możliwości wniesienia odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego za pośrednictwem Ośrodka w terminie 14 dni od daty doręczenia decyzji oraz o możliwości skorzystania z art. 127a k.p.a.

6

Zespół inspektorów stwierdził, że pomoc w formie zasiłku okresowego była wyliczana zgodnie z art. 38 ustawy o pomocy społecznej w wysokości gwarantowanej przez budżet państwa.

Do zasadności udzielanej pomocy nie wnosi się uwag.

Wieloletni program „Posiłek w szkole i w domu”

Z informacji przekazanych przez Kierownika OPS wynika, że w roku 2019 pomocą w postaci gorącego posiłku objęto 32 osoby, natomiast świadczenie pieniężne otrzymały 53 osoby. W roku 2020 do dnia kontroli wsparcie z Programu otrzymało 37 osób, z czego w formie posiłku 14 dzieci.

Dożywianie prowadzone jest aktualnie w niżej wymienionych placówkach oświatowych na terenie Gminy Czarnocin:

Lp	Nazwa szkoły	Koszt posiłku	Rodzaj posiłku
1.	Szkoła Podstawowa w Sokolinie	6,00 zł	Gorący posiłek
2.	Szkoła Podstawowa w Cieszkowach	2,50 zł	Gorący posiłek
3.	Zespół Szkolno-Przedszkolny w Czarnocinie	2,50 zł	Gorący posiłek

Wszystkie dzieci z terenu Gminy Czarnocin otrzymują wsparcie w postaci gorącego posiłku. Liczba dzieci w poszczególnych okresach wynosiła (zał. 1 pkt 7):

od 01.02.2019 r. do 21.06.2019 r. – 22 dzieci,

od 02.09.2019 r. do 20.12.2019 r. – 19 dzieci,

od 02.01.2020 r. do 26.06.2020 r. – 14 dzieci.

Podczas kontroli sprawdzono losowo wybrane akta świadczeniobiorców dotyczące przyznanej *pomocy w formie zasiłków celowych* w ramach realizacji wieloletniego programu „Posiłek w szkole i w domu”, na podstawie których wydano decyzje administracyjne nr:

01-290500-000004-2019, 01-290500-000149-2019, 01-290500-000052-2019, 01-290500-000037-2020, 01-290500-000060-2019, 01-290500-000103-2019, 01-290500-000048-2019, 01-290500-000067-2019, 01-290500-000076-2019, 01-290500-000156-2019,

oraz losowo wybrane akta świadczeniobiorców dotyczące przyznanej *pomocy w formie posiłku*, na podstawie których wydano decyzje administracyjne o numerach:

01-290500-000003-2020, 01-290500-000016-2020, 01-290500-000127-2019, 01-290500-000129-2019, 01-290500-000117-2019, 01-290500-000118-2019, 01-290500-000125-2019, 01-290500-000128-2019, 01-290500-000017-2020, 01-290500-000010-2020.

W aktach stanowiących podstawę do przyznania pomocy znajdowała się kompletna dokumentacja - aktualizacje wywiadów oraz pozostałe załączniki określające sytuację materialno-bytową osób i rodzin ubiegających się o pomoc. Wszystkie dokumenty poświadczające sytuację rodziny lub osoby, były opatrzone zapisem „za zgodność z oryginałem”.

W podstawie prawnej decyzji przyznającej obie formy pomocy w ramach Programu „Posiłek w szkole i w domu” powoływano się na ustawę o pomocy społecznej, kodeks postępowania administracyjnego, rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej, uchwałę Rady Ministrów w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu”; zamieszczono również upoważnienie Wójta dla Kierownika Ośrodka do wydawania decyzji administracyjnych z zakresu pomocy społecznej oraz odpowiednie uchwały Rady Gminy dot. podwyższenia kryterium dochodowego. Natomiast błędnie przytaczano art. 48 z ustawy o pomocy społecznej oraz nieaktualny już publikator tejże ustawy.

W postanowieniu decyzji przyznającej posiłek określano kto jest biorcą, na jaki okres przyznano pomoc, liczbę dni w tygodniu, typ posiłku, kto jest realizatorem dożywiania, brak było jednak ceny jednostkowej posiłku.

Decyzje przyznające pomoc w formie posiłku wydawane były na rok kalendarzowy.

W niektórych przypadkach OPS przyznawał pomoc w formie opłacenia kosztów posiłków dla dzieci w szkole wcześniej, niż data wydania decyzji – co jest niezgodne z art. 106 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej.

W decyzjach przyznających zasiłek celowy lub posiłek, których realizacja następowała przed ich uprawomocnieniem, bardzo różnie stosowano art. 108 k.p.a. mówiący o nadaniu decyzji rygoru natychmiastowej wykonalności: albo przywoływano go w podstawie prawnej a w postanowieniu i uzasadnieniu nie podawano informacji o jego zastosowaniu, albo wpisywano w postanowieniu i uzasadnieniu, albo tylko w uzasadnieniu.

W pouczeniu decyzji informowano stronę o możliwości odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego za pośrednictwem Ośrodka w terminie 14 dni od daty otrzymania decyzji oraz o możliwości skorzystania z art. 127a k.p.a.

Zespół inspektorów nie wniósł zastrzeżeń do zasadności udzielonego wsparcia.

Przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych i specjalnych zasiłków celowych

Zgodnie z art. 39 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej GOPS w Czarnocinie przyznaje zasiłki celowe, celem zaspokojenia niezbędnych potrzeb

bytowych, a w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału itp. Zgodnie z art. 41 ust. 1 cytowanej wyżej ustawy, Ośrodek udziela również w szczególnie uzasadnionych przypadkach, niepodlegających zwrotowi specjalnych zasiłków celowych osobie lub rodzinie w wysokości nieprzekraczającej odpowiednio kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub rodziny.

Z informacji uzyskanej od Kierownika OPS wynika, że w roku 2019 Ośrodek przyznał 11 zasiłków celowych, natomiast 37 osobom wypłacił specjalny zasiłek celowy. W roku 2020 do dnia kontroli Ośrodek przyznał 6 specjalnych zasiłków celowych.

Podczas kontroli sprawdzono losowo wybrane akta klientów, na podstawie których wydano decyzje administracyjne o numerach:

zasiłki celowe:

01-210000-000023-2019, 01-210000-000164-2019, 01-210000-000175-2019, 01-210000-000013-2019, 01-210000-000114-2019, 01-210000-000030-2019, 01-210000-000144-2019,

specjalne zasiłki celowe:

01-210000-000042-2020, 01-210000-000029-2019, 01-210000-000105-2019, 01-210000-000142-2019, 01-210000-000146-2019, 01-210000-000015-2020, 01-210000-000030-2020, 01-210000-000034-2020, 01-210000-000044-2020, 01-210000-000038-2020.

W skontrolowanych aktach znajdowały się wymagane dokumenty niezbędne do ustalenia sytuacji rodzinnej, zdrowotnej i materialnej osoby lub rodziny.

Pomoc w formie zasiłków celowych, w tym specjalnych zasiłków celowych, przyznawana była w oparciu o odpowiednie przepisy ustawy o pomocy społecznej, kodeksu postępowania administracyjnego oraz rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej. Przywołano również upoważnienie Wójta dla Kierownika OPS do wydawania decyzji z zakresu pomocy społecznej. Natomiast w kilku przypadkach stwierdzono nieaktualny publikator ustawy o pomocy społecznej.

W postanowieniu skontrolowanych decyzji określano, na jaki cel pomoc została przyznana, na jaki miesiąc, w jakiej kwocie oraz sposób i termin wypłaty świadczenia.

W pouczeniu skontrolowanych decyzji informowano stronę o możliwości wniesienia odwołania do SKO za pośrednictwem Ośrodka w terminie 14 dni od daty doręczenia decyzji oraz o prawie strony do zrzeczenia się odwołania i skutkach tego zrzeczenia.

Zespół inspektorów nie wniósł zastrzeżeń do zasadności udzielonego wsparcia.

Metody i formy opieki nad osobami samotnymi, starszymi

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czarnocinie w badanym okresie nie realizował pomocy w formie usług opiekuńczych, które w myśl art. 50 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej są usługami, obejmującymi pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem.

Z wyjaśnień Kierownika OPS wynika, że brak było takiego wniosku, na terenie Gminy jest wiele rodzin wielopokoleniowych, osoby starsze mieszkają z rodzinami, które zapewniają im opiekę.

W 2019 r. Ośrodek realizował zadanie związane ze świadczeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w ramach zadań zleconych z zakresu administracji rządowej (art. 18 ust. 1 pkt 3 ustawy o pomocy społecznej). W 2020 roku nie wpłynął wniosek w tej sprawie.

Pomocą objęto 3 dzieci autystycznych z jednej rodziny. Usługi były świadczone przez rehabilitanta w ramach umowy zlecenia, który posiadał odpowiednie wykształcenie. Koszt 1 godziny usług ustalono na 80 zł, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych rodzina została zwolniona z odpłatności.

Sprawdzono wszystkie siedem decyzji administracyjnych przyznających usługi.

W skontrolowanych aktach znajdowały się wymagane dokumenty niezbędne do ustalenia sytuacji rodzinnej, zdrowotnej i materialnej osoby lub rodziny.

Pomoc przyznawana była w oparciu o przepisy ustawy o pomocy społecznej, kodeksu postępowania administracyjnego, rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych i rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej. Przytoczono również upoważnienie Wójta dla Kierownika OPS do wydawania decyzji z zakresu pomocy społecznej.

W postanowieniu decyzji określono: na jaki okres przyznano pomoc, ilość dni i godzin usług, zakres usług, pełny koszt usługi za 1 godzinę oraz że pomoc jest przyznana nieodpłatnie.

O nadaniu decyzji rygoru natychmiastowej wykonalności informowano stronę jedynie w postanowieniu decyzji.

W pouczeniu skontrolowanych decyzji, informowano stronę o możliwości wniesienia odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego za pośrednictwem Ośrodka

w terminie 14 dni od daty doręczenia decyzji oraz powoływano się na art. 127a k.p.a., mówiący o prawie strony do zrzeczenia się odwołania i skutkach tego zrzeczenia.

Osoby wymagające opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niezdolne do samodzielnego funkcjonowania w środowisku, którym nie można było zapewnić niezbędnej pomocy usługowej i opiekuńczej w miejscu zamieszkania, Ośrodek skierował do domu pomocy społecznej. Obecnie w dps przebywa 7 osób. W badanym okresie OPS skierował do dps 1 osobę.

Metody pracy socjalnej wykorzystywane w ośrodku pomocy społecznej

Praca socjalna, zgodnie z art. 45 ustawy o pomocy społecznej, jest świadczona na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym. Wymogi jej prowadzenia określa art. 6 pkt 12 cyt. wyżej ustawy, gdzie określono ją jako działalność zawodową mającą na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie przez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi.

W kontrolowanej jednostce praca socjalna dokumentowana jest przede wszystkim w wywiadach środowiskowych. W czasie wizyt w środowisku pracownicy socjalni starają się pomóc w problemach, z którymi klienci nie są w stanie sami sobie poradzić: wypełnianie wniosku o emeryturę lub rentę, kompletowanie i pomoc w składaniu dokumentów do orzecznictwa lub o dodatek uzupełniający, pomoc w kompletowaniu dokumentów do sądu, ZUS, KRUS, pokierowanie przy załatwianiu formalności związanych ze sprawieniem pogrzebu, praca nad zmianą złych nawyków, w tym nadużywania alkoholu, sprawdzanie czy osoba bierze leki, ustalanie wizyt u lekarza, motywowanie do sprzątania domu i podwórka, motywowanie do regularnego gotowania obiadów, odrabiania lekcji z dziećmi.

Jednym z narzędzi pracy socjalnej z osobami ubiegającym się o pomoc jest kontrakt socjalny, który ma na celu zobowiązanie zainteresowanego do podjęcia wspólnie z pracownikiem socjalnym określonych działań zmierzających do poprawy trudnej sytuacji życiowej. W ramach prowadzonej pracy socjalnej w kontrolowanym okresie zawarto 2 kontrakty socjalne. Pracą socjalną jest prowadzona z 94 rodzinami.

Wnioski z przeprowadzonej kontroli:

W toku kontroli zespół inspektorów ustalił, że w treści Statutu Ośrodka błędnie przywołano część zadań z art. 17 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej: w Statucie § 6 pkt 2 ppkt 1, 3, 13 i 14; ppkt 2 należy do zadań z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy; w § 6 pkt 3 brak wskazania zadania z art. 17 ust. 2 pkt 3a ustawy

Warunki lokalowe są trudne dla pracowników i nie dają klientom możliwości swobodnego przedstawiania swoich problemów w warunkach chroniących ich prywatność.

Kierownik OPS posiada odpowiedni staż pracy oraz wykształcenie, w tym specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej, o której mówi art. 122 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej.

Pracownicy socjalni posiadają właściwe kwalifikacje i staż pracy wymagane na zajmowanych stanowiskach pracy.

Stan zatrudnienia pracowników socjalnych na dzień kontroli jest zgodny z art. 110 ust. 11 i 12 ustawy o pomocy społecznej, w Ośrodku zatrudnionych jest 3 pracowników socjalnych i na jednego pracownika socjalnego przypada 1 275 osób.

Pomoc w formie zasiłku stałego, okresowego, celowego i posiłku z programu „Posiłek w szkole i w domu”, specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, zasiłku celowego i specjalnego zasiłku celowego przyznano celowo i zasadnie. W aktach znajdują się wymagane dokumenty niezbędne do ustalenia sytuacji rodzinnej, zdrowotnej i materialnej osoby lub rodziny.

Przy zasiłkach stałych zgodnie z art. 107 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej sporządzano aktualizacje wywiadów środowiskowych nie rzadziej niż co 6 miesięcy, mimo braku zmiany danych.

Skontrolowane formy pomocy przyznawano na podstawie prawidłowo przywołanych przepisów ustawy o pomocy społecznej – z wyjątkiem decyzji na zasiłki celowe i posiłek wydane w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”, w których w sposób niewłaściwy przytoczono art. 48, kodeksu postępowania administracyjnego, rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej. We wszystkich decyzjach powoływano się na upoważnienie Wójta Gminy dla Kierownika OPS do wydawania decyzji administracyjnych w zakresie pomocy społecznej.

Natomiast w kilku przypadkach w podstawie prawnej decyzji przyznających zasiłki stałe, okresowe, dożywianie, celowe i specjalne celowe przywołano nieaktualny publikator ustawy o pomocy społecznej.

We wszystkich skontrolowanych formach pomocy w decyzjach, których realizacja następowała przed ich uprawomocnieniem, bardzo różnie stosowano art. 108 k.p.a. mówiący o nadaniu decyzji rygoru natychmiastowej wykonalności: albo przywoływano go w podstawie prawnej a w postanowieniu i uzasadnieniu nie podawano informacji o jego zastosowaniu, albo wpisywano w postanowieniu i uzasadnieniu, albo tylko w uzasadnieniu.

W pouczeniu decyzji informowano stronę o możliwości odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego za pośrednictwem Ośrodka w terminie 14 dni od daty otrzymania decyzji oraz o prawie do zrzeczenia się odwołania wobec organu, który wydał decyzję i skutkach tego zrzeczenia.

W przypadkach, w których Ośrodek obejmował świadczeniobiorcę zasiłku stałego ubezpieczeniem zdrowotnym (art. 17 ust. 1 pkt 20 ustawy o pomocy społecznej oraz art. 66 ust. 1 pkt 26 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych), w podstawie prawnej skontrolowanych decyzji wpisywano ustawę o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych i w postanowieniu informowano stronę o opłacaniu składki w wysokości 9% zasiłku stałego w okresie pobierania świadczenia. Odprowadzanie składki na ubezpieczenie zdrowotne nie jest przedmiotem rozstrzygnięcia decyzji przyznającej zasiłek stały, zatem w podstawie prawnej nie należy przywoływać ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, a informacja o ubezpieczeniu zdrowotnym winna być przekazywana stronie odrębnym pismem.

W postanowieniu decyzji przyznającej posiłek nie poinformowano klienta ile wynosi cena jednostkowa przyznanego posiłku.

W niektórych przypadkach przyznano pomoc w formie opłacenia kosztów posiłków dla dzieci w szkole wcześniej, niż data wydania decyzji – co jest niezgodne z art. 106 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej.

Decyzje przyznające pomoc w formie opłacenia kosztów posiłków dla dzieci w szkole z Programu dożywiania wydawane były na rok kalendarzowy. We wszystkich placówkach oświatowych Gminy dzieci i młodzież otrzymują gorący posiłek, co jest zgodne z ideą Programu.

Ośrodek w sposób niedostateczny wykorzystuje kontrakt socjalny w pracy z klientami pomocy społecznej – w badanym okresie zawarto jedynie 2 kontrakty socjalne.

VI. Ustaleń kontroli dokonano w oparciu o:

- sprawdzoną dokumentację oraz informacje i wyjaśnienia udzielone przez Kierownika Ośrodka oraz pracowników socjalnych.

Treść protokołu i wnioski wynikające z kontroli omówiono z Kierownikiem placówki.

VII. Pouczenie o prawie i terminie zgłoszenia zastrzeżeń do ustaleń zawartych w protokole kontroli oraz o prawie do odmowy podpisania protokołu:

Kierownik jednostki podlegającej kontroli może odmówić podpisania protokołu kontroli, składając w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania, wyjaśnienie przyczyny tej odmowy. Odmowa podpisania protokołu kontroli nie stanowi przeszkody do podpisania protokołu przez zespół inspektorów i sporządzenia zaleceń pokontrolnych. Kierownikowi jednostki podlegającej kontroli przysługuje prawo zgłoszenia, przed podpisaniem protokołu kontroli, umotywowanych zastrzeżeń dotyczących ustaleń zawartych w protokole. Zastrzeżenia zgłasza się na piśmie do dyrektora właściwego, do spraw pomocy społecznej wydziału urzędu wojewódzkiego w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu. W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do protokołu kontroli, termin odmowy podpisania protokołu wraz z podaniem jej przyczyn biegnie od dnia doręczenia kierownikowi jednostki podlegającej kontroli stanowiska dyrektora właściwego do spraw pomocy społecznej wydziału urzędu wojewódzkiego wobec zastrzeżeń. Pisemne zastrzeżenia do ustaleń zawartych w protokole kontroli są poddawane analizie przez kontrolujący daną jednostkę zespół inspektorów (§ 16 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 roku w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej Dz. U. Nr 61 poz. 543).

Protokół sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, jeden egzemplarz za poświadczaniem odbioru otrzymuje Kierownik jednostki podlegającej kontroli, drugi włącza się do akt kontroli.

Załączniki do protokołu:

1. Tabela „Ustalenia dotyczące realizacji zadań przez OPS”.
2. Tabela dotycząca kadry zarządzającej, pracowników socjalnych oraz świadczących specjalistyczne usługi opiekuńcze.

ŚWIĘTOKRZYSKI
URZĄD WOJEWÓDZKI W KIELCACH
Protokół podpisali:
Wydział Polityki Społecznej i Zdrowia
al. IX Wieków Kielce 3, 25-516 Kielce

Ze strony kontrolującej:

1. Magdalena Pracon
2. Katarzyna Wach

Ze strony kontrolowanej:

Z up. Wójta

mgr Małgorzata Pieron
Kierownik
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

Kielce, dnia 7 sierpnia 2020 r.

Data i podpis

12.08.2020r.

Z up. WOJEWODY ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

Magdalena Pracon
ZASTĘPCA DYREKTORA
Wydziału Polityki Społecznej i Zdrowia

GMINNY OŚRODEK
POMOCY SPOŁECZNEJ
w Czarnocinie
28-506 CZARNOCIN